

Edmund Joensen
*løgtings- og fólkatingsmaður
fyri Sambandsflokkin*

Politisk hondgranat

Uppskotið til stjórnarskipan er ein hondgranat, ið er tveitt inn í politisku skipanina fyri at gera skaða og skapa ruðuleika í Ríkisfelagsskapinum. Ríkisborgaraskapurin og øll tilhoyrandi rættindi, sum føroyingar eiga í dag, eru í vanda

Sirkussið um uppskotið til stjórnarskipan fyri Føroyar heldur fram.

Løgtingið var sirkusman-esja fyrr í ár, og nú er stjórnin komin við nýggjum ikasti til sjónleikin.

Høvuðsniðurstøðan í brævinum frá donsku stjórnini til landsstýrið herfyri er: uppskotið til stjórnarskipan stríðir við Grundlógina, og verður tað samtykt í verandi líki, hevur stjórnarskipanin onga lógarkraft. Stjórnaruppskotið kann, heldur stjórnin, síggjast sum byrjanin til loysingina.

Samríkisfólk taka undir

Landsstýrið reageraði í einum tíðindaskrivi, har tað m.a. stendur, at "ríkisrættarliga støðan skal vera greið".

Fjølmiðlar bera eisini tíðindi frá landsins hægsta embæti um, at "eingin orsök er hjá Lars Løkke ella øðrum dønum at stúra fyri stjórnarskipanaruppskotinum".

Javel. Sambandsfólk ogsamríkisfólk kunnu bert taka undir við hesum sjónarmiðum. Sjálvandi skal ríkisrættarlíga støðan vera greið. Og lógaruppskot úr Føroyum skulu ikki skapa stúran nakrastaðni. Sjálvsþakpti veruleikin er bara ein annar.

Konflikt í 11 ár

Fakta er, at stjórnarskipan

aruppskotið leggur upp til eina ógreiða ríkisrættarlíga støðu.

Tankin um og arbeiðið við stjórnarskipanini varð fyri 11 árum síðani, av fullveldislandsstýrinum, púra tilvitað tveitt inn í politisku skipanina. Endamálið var at skapa eina standandi konflikt í Ríkisfelagsskapinum.

Konfliktin er týðilig, og forvirringurin er totalur. Sjáldan hevur framtíðar ríkisrættarlíga støðan sæð ógreiðari út enn júst nú.

Men sjálvandi. Tinganes fer nú at leggja seg í seðlarnar fyri at greiða ríkisrættarlígu fløkjuna. Nógv munnu seta sína vón til, at ein sambandsflokkur og ein samríkisflokkur, ið stjørna landinum, kunnu tryggja, at Føroyar ikki fáa Ríkisfelagsskapin at ridla av óstabiliteti og politiskum ógreidleika.

Álvarsligar avleiðingar

Hetta um, at "eingin orsök er hjá Lars Løkke ella øðrum dønum at stúra fyri stjørna rskipanaruppskotinum", er áhugavert.

Í grundini vendir tað øvugt: tað eru føroyingar, ið hava orsök at stúra fyri uppskotinum til stjórnarskipan. Stórir vandi er á ferð, um loysingarkreftirnar vinna, og Løgtingið gongur ímóti Grundlógini.

Loysingin ber automat-

iskt í sær, at danskur ríkisborgararættur ikki longur verður fyri føroyingar.

Ítøkiliga merkir tað m.a., at:

- Føroyar skulu úr Ríkinum
- Føroyingar fáa ikki longur reytt ES-pass, ið er atgongumerkið til øll rættindi hjá donskum ríkisborgarum
- Við manglandi ES-passinum missa føroyingar lykilin inn í ES, sum teir hava havt, hóast Føroyar eru uttan fyri ES
- Føroyska bankakervið verður loyst úr stabili skipanini í Ríkinum
- Ongin statstrygd verður fyri uppsparing hjá føroyingum
- Ríkisveitingin fellur burtur
- Útreiðslurnar á figgjarlógini bólgna, m.a. av manglandi Ríkisveitingini og nýggjum dýrum yvirtøkum
- Hallið á figgjarlógini økist
- Skuldin hjá landskassanum veksur
- Rentufellarnar gerst veruleiki
- Tey veiku í Føroyum verða rakt av versnandi vælferð

- Sparingar, brúkaragjöld, afturlatingar og niðurlaggingar verða veruleiki
- Almenn stórv verða skorin burtur
- Persónsskatturin og partafelagsskatturin hækka
- Livistøðið lækkar
- Rætturin til ókeypis útbúgving í Danmark fellur burtur
- Føroysk lesandi í Danmark missa rætt til SU og SU-lán
- Føroysk lesandi í Danmark missa rætt til nýggja R-frádráttin
- Føroyskt mentan og gransking missa møguleika fyri at fáa figging úr Ríkinum, sum t.d. Salt-silo-stuðulin og stuðulin til týðandi havgransk-ingina á Havstovuni

Røðin av avleiðingum endar ikki her. Í hesi grein er bara ikki pláss fyri meira. Jú, sanniliga stendur nóg upp á spæl í sirkussinum um uppskotið til stjórnarskipan. Politiska hondgranatin ger stóran skaða, um hon fær loyvi til at sprongjast. Sjáldan hava so nógv havt so nógv brúk fyri politiskum greidleika frá so fáum sum júst nú.

burturúr vanligu skipanini? Tað vildi lætt um hjá vanligu borgaranum. Og síðan sessast við hinum kommunum í oynni og finn útav, hvat gott tú kann gera fyri oynna, tí tað má tað vera sum tíðirnar eru. Góða eydnu.

Sólvit Simonsen

Levi Mørk
*valevni fyri allar Føroyar
Javnaðarflokkurin*

Ungdóms-politikkur

*– má raðfestast
hægri og øðrvísi!*

– Tað frøir, meg at síggja, at nú eru nógv ung-dómshús og ungdóms-tilboð komin nógvastaðir frá kommunalari síðu, runt um í landinum. Í Havn eru nú skjótt 4 ungdómstilboð og 2 onnur eru á veg. Eisini á Eiði, Tvøroyri, Vestmanna, Klaksvík og Toftum eru nú ungdómshús. Hetta er at frøast um.

Sum støðan er í dag, eru tað fleiri kommunur, sum ikki hava ráð til at gera eitt ungdómshús ella ungdómstilboð til teirra ungu.

Nógvar kommunur eru sera illa fyri figgjar-líga og hava ikki ráð, at figgja slíkt ungdóms-virksemi.

Vit vita væl, hvussu nógv fyrirbyggjandi ar-beiði er í tilíking ungdómsarbeiði. Summar kommunur hava hóast alt hølir til endamálið. Men tær vanta pening til rakstur fyri at bjóða tilíkt ungdómstilboð til teirra ungu og tað er ikki neyðugt at hava opið hvørt kvøld. Um opið var einar 3 ferðir um vikuna, hevði bøtt væl um støðuna.

Eg haldi at tað er upp-lagt, at landið stuðlar kommununum á hesum øki. Sum nú er ber til at sækja mentamálaráði um stuðul til ymist ungdóms-arbeiði frá sokallaðu "tippi pengum". Hetta er sjálvsagt kærkomið og gleðiligt.

Hetta við, hvør skuldi fingið pening av "tippi pengunum", kundi verði víðkað á ein ella annan hátt. Soleiðis, at komm-unur sum eru illa fyri

figgjarlíga kundi fingið stuðul til at byrja slíkt fyrirbyggjandi ungdóms-virksemi. Ella, at ein onnur stuðulsskipan kom í staðin.

Eg haldi eisini, at nú-verandi ungdómshús runt landið kundi slopp-ið undan at goldið MVG, á sama hátt sum aðrir felagsskapir, sloppið undan herfyri.

Vit hava sjálvandi eisini aðrar felagsskapir sum gera eitt gott fyrirbyggjandi barna og ungdómsarbeiði.

Eitt nú hava vit enn Barnabati, sum ger eitt megnar arbeiði fyri okkara børn og ungu. Her hava landsins myndugleikar gjørt av, at skera teirra játtan so mikið nógv, at tey noyðast næstan, at lukka teirra virksemi niður av somu orsök.

Hinvegin er tað sjálv-andi gleðiligt, at vit fáa ein nýggjan musikkskúla í Tórshavn. Tað er minni gleðiligt, at vit ikki hava ein eftirskúla í Føroyum og ungdómar fara av landinum av somu orsök. At vit ikki hava ein eftirskúla, er ikki ein góð politisk raðfesting inn í framtíðina.

Hetta gongur jú alt út yvir okkara framtíð, og framtíðin er jú børnini og tey ungu. Tí er tað neyðugt at vit føra skilagóðan barna og ungdómspolitikk um alt landið.

Tað er nógv annað sum eg kundi tikið við her, men hetta er nakað av tí, sum vit mugu rað-festa hægri og øðrvísi.